

Quicksan natuurwetgeving

Vledder Aa

5.1.2e

6 juli 2023 - Public

Contactpersoon

5.1.2e

Adviseur ecologie

T 5.1.2e

E 5.1.2e @arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Plangebied en ingreep	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Voorgenomen ingreep	8
2.2.1	Voornemen	8
2.3	Afbakening effecten	9
3	Wet natuurbescherming	11
3.1	Soortenbescherming	11
3.1.1	Methode	11
3.1.2	Aanwezigheid beschermde soorten	11
3.1.3	Effectbeschrijving	15
3.1.4	Toetsing	17
3.1.4.1	Beschermingscategorieën relevante soorten	17
3.1.4.2	Overtreding verbodsbepalingen	17
3.1.5	Vervolg	18
3.1.5.1	Mitigerende maatregelen	18
3.1.5.2	Soortgericht onderzoek	19
3.1.6	Conclusie	20
4	Conclusie en vervolgstappen	21

Bijlagen

Bijlage A Wettelijk kader Wet natuurbescherming	22
--	-----------

Colofon	28
----------------	-----------

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

5.1.2e is voornemens om de middenloop van Vledder Aa opnieuw in te richten naar haar natuurlijke loop. Dit valt onder het project 'Vledder Aa, fase 2'. Dit doet 5.1.2e in opdracht van Provincie Drenthe. Ook de KRW-opgaven van het Waterschap Drents Overijsselse Delta worden hierin meegenomen. Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten of kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) of effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS).

5.1.2e heeft Arcadis gevraagd hiervoor een quickscan op te stellen om eventuele effecten op beschermde soorten en benodigde vervolgstappen in het kader van de Wnb in beeld te brengen. Het onderdeel gebiedsbescherming wordt.

1.2 Leeswijzer

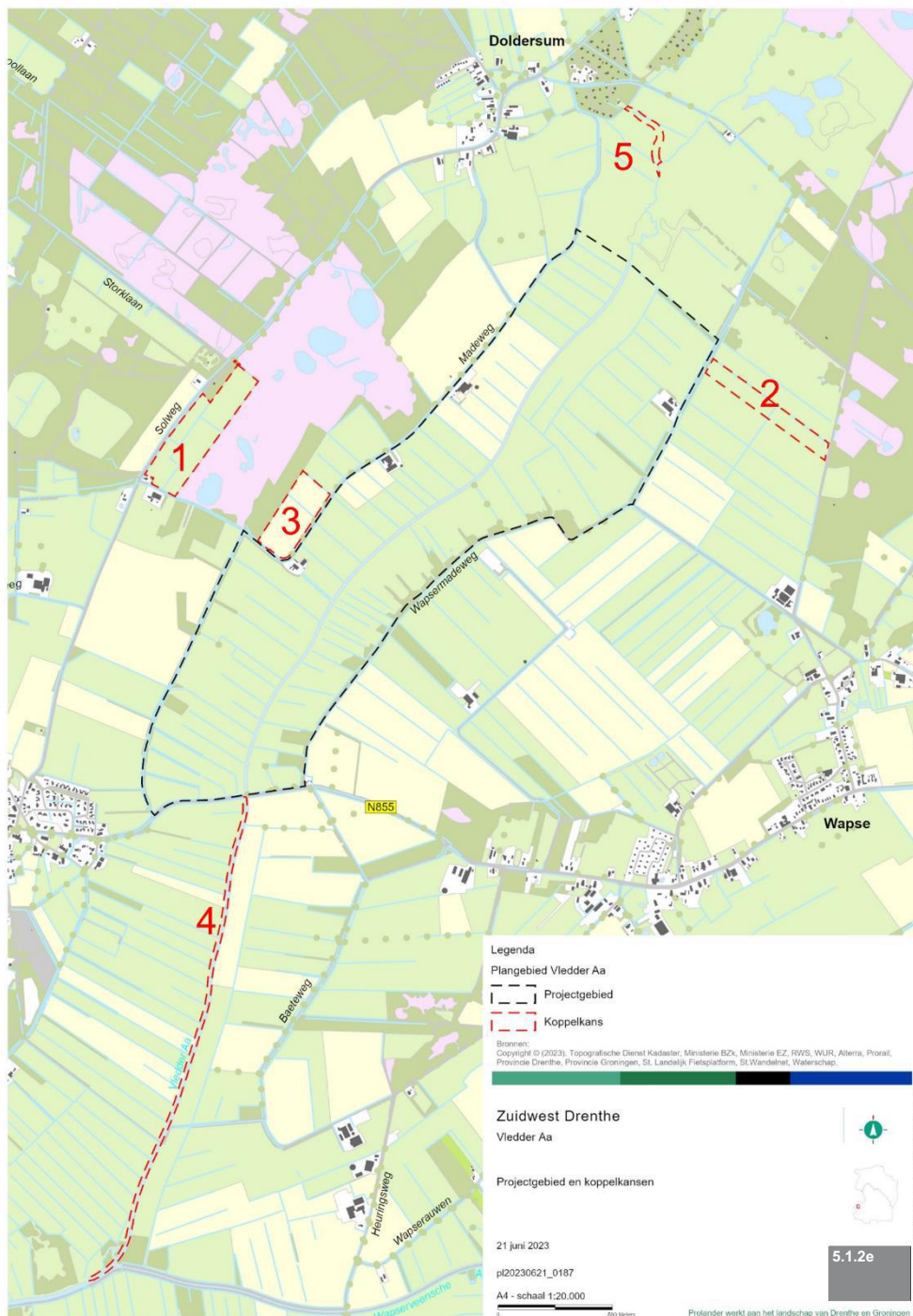
In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het plangebied in de huidige situatie opgenomen, evenals een beschrijving van de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 3 betreft een beschrijving van aanwezigheid van beschermde soorten met effectbeschrijving en toetsing. In hoofdstuk 4 is de conclusie weergegeven. Bijlage A geeft het wettelijk kader van de Wnb.

2 Plangebied en ingreep

2.1 Huidige situatie

Het gebied is gelegen in het zuidwesten in de provincie Drenthe, zie Figuur 1. De Vledder Aa is een kleine beek in het zuidwesten van Drenthe en is onderdeel van het natuurgebied Drents Friese Wold. De beek heeft in het noordelijk gedeelte in het Doldersummerveld een meanderend karakter. Het zuidelijke gedeelte betreft een rechte beek met stuwen. De aangrenzende percelen bestaan voornamelijk uit gras- en hooilanden met afwisselend pitrus en riet. Het plangebied zelf bestaat uit de Vledder Aa en aangrenzende percelen. Daarnaast liggen in de omgeving drie percelen welke mogelijk ook meegenomen worden in het project 'Vledder Aa, fase 2'. De beek is ca. 0,5-1 meter diep in het midden tot 0,20 meter aan de oevers, met een vaste bodem. Het talud is steil en ligt hoog.

De indirecte omgeving van het plangebied bestaat uit landelijke gebied, agrarische percelen, bossen, heidevelden, bosschages, en de dorpen Vledder en Diever (Figuur 2 en Figuur 3).

Figuur 1. Ligging projectgebied de Vledder Aa, inclusief koppelkansgebieden genummerd.

Figuur 2. Impressie van het plangebied (zie Figuur 3 voor locaties).

Figuur 3 Locaties foto impressie (Streetsmart Cyclomedia, 2022).

2.2 Voorgenomen ingreep

2.2.1 Voornemen

5.1.2e heeft als voornemen om het gebied rondom de Vledder Aa in te richten als natuur, waarbij ook het zuidelijke gedeelte van de Vledder Aa een meanderend karakter krijgt. (Figuur 4). Het inrichtingsplan is opgedeeld in fases I en II. Daarnaast wordt een drietal percelen (koppelkansen) in de omgeving van de Vledder Aa ook meegenomen in het inrichtingsplan. Fase I betreft het meanderende stuk van de Vledder Aa aan de noordkant tot aan de Doldersummerweg, welke reeds gerealiseerd is. Fase II betreft de Vledder Aa vanaf fase I tot aan de Ten Darperweg.

De koppelkansen betreffen het inrichten van voormalige landbouwgrond waarna deze bij het plangebied worden getrokken. Daarnaast wordt mogelijk een eenzijdige natuurvriendelijke oever van Ten Darperweg tot aan samenvloeiing met Wapseveense Aa gerealiseerd.

Werkzaamheden

- Alle zijwatergangen dempen
- Vledder Aa dempen
- Nieuwe meander graven door laagste delen
- Lokaal ontgraven t.b.v. natuurontwikkeling
- Aanleg doorstroommoeras (in noordelijk deel)
- Versteken houtwallen en singels
- Aanleg wandelpaden en uitkijkpunten
- Snoei- en kapwerkzaamheden

Figuur 4. Inrichtingsplan Vledder Aa (exclusief koppelkansgebieden).

Planning

De verwachting is dat de werkzaamheden halverwege 2024 gaan starten en eind 2025 zijn afgerond.

2.3 Afbakening effecten

Als gevolg van bovengenoemde werkzaamheden kunnen effecten optreden. Het overgrote deel van de effecten zal lokaal optreden in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied.

Het gaat hierbij om de volgende effecten:

- Verstoring als gevolg van geluid, licht, trillingen en/of optische prikkels
- Aantasting als gevolg van mechanische effecten (bijvoorbeeld heen en weer rijden)

- Doden en verwonden van dieren (indien mogelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn)
- Vernietiging van verblijfplaatsen (indien mogelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn)
- Versnippering en/of oppervlakteverlies van leefgebieden of groeiplaatsen.

3 Wet natuurbescherming

Soortbescherming valt onder de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3 Wnb). In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de soortbescherming. Het wettelijk kader is opgenomen in Bijlage A.

3.1 Soortenbescherming

3.1.1 Methode

Er is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie en verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen 10 jaar. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl

Het veldbezoek is uitgevoerd op 23 maart 2022 09.00-16.30u door ^{5.1.2e} en ^{5.1.2e} beiden adviseur ecologie bij Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren zonnig, 10°C en Bft 3. Op 8 april 2022 is een aanvullend veldbezoek uitgevoerd door ^{5.1.2e}, ecooloog bij Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren bewolkt, 12°C en Bft 2. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

3.1.2 Aanwezigheid beschermde soorten

In Tabel 1 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het plangebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek. De scope van het bureauonderzoek bedraagt het plangebied en de directe omgeving. Met de directe omgeving wordt het gebied binnen ongeveer 1 kilometer van het plangebied bedoeld.

Tabel 1. Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het plangebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	Bureauonderzoek In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten. Wel komen in de wijdere omgeving verscheidene beschermde plantensoorten voor. Het gaat hierbij om Dennenorchis, Drijvende waterweegbree, glad biggenkruid en korensla (NDFF, 2022). Drijvende Waterweegbree komt in de directe nabijheid van het plangebied voor. Dennenorchis komt voor in het bosgebied ten oosten van het plangebied en boschages in het noorden van het Drents Friese Wold, Glad biggenkruid komt voor in het noordelijk deel van het Drents Friese Wold (Aekingerzand). Korensla komt enkel voor bij Leggelderveld.	Beschermde plantensoorten kunnen op basis van habitat worden uitgesloten.
	Veldbezoek Het plangebied bestaat uit voedselrijk en vochtig grasland met niet-beschermde planten als ridderzuring, pitrus, madeliefje, smalle weegbree en fluitenkruid en grassen als Engels raaigras en witbol. Habitat voor korensla, glad biggenkruid en dennenorchis ontbreekt in het plangebied.	
	Drijvende waterweegbree groeit in helder, voedselarm tot matig voedselrijk (fosfaatarm), zwak zuur water en komt voor in laaglandbeken. Hoewel deze niet is aangetroffen (buiten de bloeitijd) tijdens het veldbezoek kan de	

drijvende waterweegbree op basis van ontbreken van geschikt habitat uitgesloten worden in de Vledder Aa.

Overige beschermde plantensoorten kunnen op basis van habitat worden uitgesloten.

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied zijn waarnemingen bekend van vink, tijtjaf, wilde eend, winterkoning, geelgors en veldleeuwerik. In de directe omgeving zijn diverse algemene broedvogels waargenomen, vinken, fitis, bonte vliegenvanger, koolmees, roodborst, watersnip en zwarte kraai (NDFF, 2022). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn diverse algemene broedvogels waargenomen nabij het plangebied. Onder andere de witte kwikstaart, grauwe gans, vink, koolmees, roodborst, merel, zwarte kraai, spreeuw, waterral, kuifeend, watersnip, Kievit en blauwe reiger. In de bosschages is nest indicierend gedrag van algemene broedvogels waargenomen. Onder andere de boomkruiper en koolmees.	Algemene broedvogels kunnen broeden in het plangebied.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied is een waarneming bekend van ooievaars die de lantaarns gebruiken als slaapplek. Ook is een nestplek van de kerkuil bekend op de Doldersummerweg (NDFF, 2022). Tevens zijn op enkele boerderijen nestplekken van huismus en vaste rust- en verblijfplaatsen van de kerkuil bekend (Ecogroen, 2021). Deze boerderijen vallen buiten scope van deze quickscan. <i>Veldbezoek</i> In het gebied zijn meerdere boerderijen aanwezig. Deze vallen buiten de scope van deze quickscan en zijn eerder onderzocht (zie bovenstaand). Wel kunnen deze soorten foerageren in het plangebied. Voor de huismus is het essentiële foerageergebied aanwezig op de erven. De kerkuil gebruikt het plangebied als onderdeel van zijn foerageergebied. Hoewel er alternatief foerageergebied voorhanden is, betreft dit mogelijk wel essentieel foerageergebied. In het plangebied zijn geen nestplekken van vogels met jaarrond beschermde nesten zoals diverse roofvogels, roeken en ooievaars aangetroffen tijdens het veldbezoek. In het noorden van het plangebied is een ooievaarspaal aanwezig maar deze is niet in gebruik door ooievaars. In het noorden van het Doldersummerveld aan de noordkant van het plangebied bevindt zich een ooievaarspaal. Momenteel is de ooievaarspaal niet in gebruik door een ooievaar. Vogels met jaarrond beschermde nesten zouden wel in het plangebied kunnen foerageren. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden in de directe omgeving zoals diverse heideterreinen, bossen en andere landbouwgronden. Het plangebied betreft geen essentieel foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten.	In het plangebied kunnen nesten van jaarrond beschermde vogels worden uitgesloten. Vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen in het plangebied foerageren. Voor de meeste soorten betreft het geen essentieel foerageergebied. Wel kan het voor de kerkuil essentieel foerageergebied betreffen.
Grondgebonden zoogdieren	<i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren. In de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van de otter (sporen), eekhoorn, boommarter, steenmarter, das, damhert en algemene (vrijgestelde) soorten als ree, vos, egel, woelrat en diverse muissoorten (NDFF, 2022). Tevens is een verblijfplaats van de steenmarter aangetroffen op Landweg 5 te Wapse (Ecogroen, 2021). <i>Veldbezoek</i> In het plangebied en de directe omgeving kunnen algemene (vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren voorkomen om te foerageren, zoals ree, vos, egel, woelrat en diverse muissoorten.	In het plangebied en directe omgeving kunnen algemene (vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren voorkomen om te foerageren. Verblijfplaatsen van de boommarter kunnen uitgesloten worden.

Damhert

Het damhert gebruikt het plangebied mogelijk als foerageergebied. Rust- en verblijfplaatsen van damherten zijn te vinden in loofbossen en gemengde bossen. In het plangebied kunnen verblijfplaatsen uitgesloten worden.

Eekhoorn

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de eekhoorn waargenomen. Wel kan de eekhoorn foerageren in de bosschages naast de percelen.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis geeft de voorkeur aan lange flauwe oevers met ruige oeverbegroeiing. Hoewel er geen waarnemingen van de waterspitsmuis in het plangebied en de omgeving bekend zijn, is het deel van de Vledder Aa welke in de eerste fase van het project is ingericht mogelijk inmiddels geschikt. In dit deel wordt niet meer gewerkt. De Vledder Aa in het plangebied is ongeschikt, door steile overs en weinig oever begroeiing. De waterspitsmuis wordt hier niet verwacht.

Otter

Er zijn waarnemingen van ottersporen bekend in het plangebied. In de oevers van de Vledder Aa zijn geen holen gezien die kunnen functioneren als verblijfplaats. Wel kan de otter mogelijk foerageren in de Vledder Aa.

Steenmarter

De steenmarter kan in het gebied foerageren en heeft verblijfplaatsen in de boerderijen (buiten scope van deze quickscan).

Boommarter

Boommarter kan mogelijk voorkomen in de bosschages grenzend aan de percelen. De boommarter komt in allerlei typen en leeftijden bossen voor. De diersoort maakt zijn nest vaak in oude spechten- of eekhoornholen, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Verblijfplaatsen in de bosschages kunnen uitgesloten worden.

Das

In de bosschages direct grenzend aan de vennen bij de Madeweg is een dassenburcht met meerdere ingangen aangetroffen (de vennen tussen koppelkansgebieden 1 en 2). Dit gebied ligt buiten het plangebied. Tijdens het heikikkeronderzoek is de das waargenomen langs de Vledder Aa. Dit wijst erop dat de das de Vledder Aa en directe omgeving gebruikt als foerageergebied. In het plangebied zelf is geen dassenburcht aanwezig.

Andere beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen worden uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgebied.

Verblijfplaatsen van de das in het plangebied kunnen uitgesloten worden. Mogelijk gebruikt de das het plangebied wel als foerageergebied.

Andere beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens uitgesloten worden in het plangebied.

Vleermuizen	<i>Bureauonderzoek</i> Op de grens van het plangebied langs de bosschages zijn gewone dwergvleermuizen, laatvliegers waargenomen. In de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van ruige dwergvleermuis, meervleermuis (foeragerend langs het Eemskanaal), rosse vleermuis en tweekleurige vleermuis (NDDF, 2022). <i>Veldbezoek</i> <i>Verblijfplaatsen</i> Vleermuizen maken mogelijk gebruik van de bosschages rondom de vennen, de bosschages grenzend aan de Madeweg en de Vledder Aa als vliegrouwe en foerageergebied. De wateren zijn zeer geschikt als foerageergebied. In de eerste rij bomen van de bosschages langs percelen 1 en 3 zijn geen geschikte holtes voor vleermuizen aangetroffen. De bosschages langs de houtwallen zijn niet volledig gecontroleerd op holtes. <i>Foerageergebied</i> Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het betreft geen essentieel foerageergebied, omdat in de	De bosschages (houtwallen) in het plangebied bevat mogelijk geschikte holtes voor beschermde vleermuizen. Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als foerageergebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied. De sloten en de bomenrijen in het plangebied kunnen
--------------------	---	---

omgeving van het plangebied voldoende alternatief foerageergebied
 voorhanden is zoals de diverse bosschages, vennen en andere waterpartijen. gebruikt worden als
 vliegroute.

Vliegroutes

Vleermuizen volgen lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen, rietkragen en oeverzones, waarlangs zij zich kunnen oriënteren bij verplaatsingen. De watergangen en de bomenrijen in het plangebied kunnen gebruikt worden als vliegroute. In de omgeving zijn meerdere geschikte vliegroutes aanwezig zoals de Vledder Aa zelf de bomenrijen langs de wegen en bospercelen langs het plangebied.

Reptielen	<i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van de levendbarende hagedis, hazelworm, ringslang, adder en gladde slang (NDFF, 2022).	Beschermde reptielensoorten kunnen niet worden uitgesloten.
	<i>Veldbezoek</i> Tijdens het tweede veldbezoek is ten noorden van de Doldersummerweg langs de Vledder Aa een dood exemplaar van de levendbarende hagedis aangetroffen. Rondom de Vledder Aa is geschikt habitat aanwezig voor de levendbarende hagedis. De bosschages grenzend aan de natte percelen vormen geschikt habitat voor de levendbarende hagedis en ringslang. De hazelworm komt voor in verschillende landschappen. Bijvoorbeeld vochtige terreinen, open bossen, heide, houtwallen en kalkgraslanden. In het plangebied vormen de houtwallen en vochtige percelen geschikt leefgebied. Daarnaast is op de heidevelden grenzend aan het plangebied geschikt habitat aanwezig voor de hazelworm (ten zuidwesten van het plangebied). De adder en gladde slang komen voor op de hoge zandgronden van Nederland. De gladde slang voornamelijk op heideterreinen. De gladde slang heeft binnen het plangebied geen geschikt habitat maar komt mogelijk voor op het heideveld ten zuidwesten van de Vledder Aa.	
Amfibieën	<i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van de heikikker, poelkikker, boomkikker, kamsalamander (NDFF, 2022). <i>Veldbezoek</i> In het plangebied komen verschillende waterlichamen voor, de poelen ten westen van de Vledder Aa, de Vledder Aa en de plassen aan de noordoostkant van het plangebied. Mogelijk komen hierin algemene (vrijgestelde) amfibieën in voor. Ten zuiden van de Doldersummerweg zijn in een perceel aangrenzend aan de Vledder Aa heikikker eierklompen aangetroffen. In de Vledder Aa is hier ook een heikikker waargenomen. Tijdens het heikikkeronderzoek zijn roepende heikikkers gehoord in de vennen ten noordwest van Madenweg (Arcadis, 2023). De poelkikker komt mogelijk voor in de Vledder Aa en de vennen ten noordwest van Madenweg. Het meanderende deel heeft een goed begroeide onbeschaduwde oever met aansluiting op geschikte percelen. De boomkikker heeft mogelijk geschikt voortplantingswater in de vennen ten noordwest van Madenweg en in de Vledder Aa ten noorden van de Doldersummerweg, waar het water dusdanig hoog staat dat de Vledder Aa over de percelen loopt. De combinatie met braamstruweel en rijke oevervegetatie maakt deze beide plekken geschikt. Ook is op beide locaties voldoende struweel aanwezig om dekking te bieden.	Mogelijk komen algemene (vrijgestelde) amfibieënsoorten in het plangebied voor. Zwaarder beschermde amfibieënsoorten (kamsalamander, poelkikker, heikikker, boomkikker) kunnen niet worden uitgesloten.
Vissen	<i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied en de directe omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten (NDFF, 2022). <i>Veldbezoek</i>	Beschermde vissoorten kunnen uitgesloten worden op basis van habitat en/of verspreidingsgebied.

De Vledder Aa is ca. één meter diep in het midden tot ondiep langs de over, weinig waterplanten (april) en hard substraat op de bodem. De zijwatergangen hebben vergelijkbare eigenschappen als de Vledder Aa of staan droog in het voorjaar en zomer. De modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Dergelijk habitat ontbreekt in de Vledder Aa en zijwatergangen.

Beschermde vissoorten kunnen uitgesloten worden op basis van habitat en/of verspreidingsgebied.

Overige soorten	<i>Bureauonderzoek</i>	Beschermde ongewervelden kunnen worden uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens.
	In de omgeving zijn waarnemingen bekend van gevlekte witsnuitlibel en noordse winterjuffer (NDFF, 2022).	
	<i>Veldbezoek</i>	
	De meeste gevlekte witsnuitlibellen zijn te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen.	
	De noordse winterjuffer komt voor bij petgaten en sloten in laagveenmoerassen, meestal met lisdodde en riet. Daarnaast ook plassen met brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie.	
	Van beide soorten zijn waarnemingen bekend bij de poelen ten noordoosten van het plangebied. De Vledder Aa en omliggende percelen betreffen marginaal geschikt habitat voor deze soorten. De poelen en vennen buiten het plangebied zijn geschikter habitat. De noordse winterjuffer en gevlekte witsnuitlibel zijn uitgesloten in het plangebied.	

3.1.3 Effectbeschrijving

In de onderstaande tabel is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de conclusie van de vorige paragraaf, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen.

Tabel 2. Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Soortgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Indien werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden, kunnen aanwezige nesten vernietigd worden, eieren vernietigd of beschadigd worden, jongen of broedende vogels verstoord, vernietigd of verwond worden.	Ja
Kerkuil (Broedvogel met jaarrond beschermd nest)	Mogelijk wordt essentieel foerageergebied van de kerkuil tijdelijk verstoord door werkzaamheden. Doordat de werkzaamheden in fases worden uitgevoerd en in de directe omgeving ook foerageergebied aanwezig is, blijft er voldoende foerageergebied voor de kerkuil beschikbaar.	Nee
Otter, boommarter & steenmarter	Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als foerageergebied. Dit wordt (tijdelijk) minder geschikt of verkleind. In de omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Hierdoor is er geen sprake van essentieel foerageergebied en is er geen sprake van negatieve effecten op nabijgelegen verblijfplaatsen van deze soorten.	Nee
Das	De dassenburchten vallen buiten het plangebied. Mogelijk foerageert de das in het plangebied. In de omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied voorhanden en de werkzaamheden worden in fases uitgevoerd	Nee

waardoor altijd voldoende foerageergebied voorhanden blijft. Hierdoor is er geen sprake van essentieel foerageergebied en is er geen sprake van negatieve effecten op de das.

Vleermuizen	In het boschages in het plangebied bevinden zich mogelijk geschikte holtes voor vleermuizen. Als bomen gekapt worden met holtes kunnen vleermuizen opzettelijk verstoord, verwond of gedood worden en verblijfplaatsen vernietigd worden. Indien bij de werkzaamheden verlichting gebruikt wordt in de actieve periode van vleermuizen (half uur voor zonsondergang t/m half uur na zonsopkomst in de periode maart t/m november) kan dit leiden tot verstoring en het ongeschikt worden van vliegroutes en foerageergebied. In het plangebied zijn geen essentiële vliegroutes of foerageergebied aanwezig. Het gebied wordt op termijn geschikt als foerageergebied door meer diversiteit in insecten met als gevolg een groter voedselaanbod. Negatieve effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten.	Ja
Levendbarende hagedis	Bij werkzaamheden in het plangebied kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen vernietigd worden en kunnen aanwezige dieren gedood en/of verwond worden. Ook kan verstoring optreden	Ja
Ringslang	Bij werkzaamheden in het plangebied kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen vernietigd worden en kunnen aanwezige dieren gedood en/of verwond worden. Ook kan verstoring optreden	Ja
Hazelworm	Bij werkzaamheden in het plangebied kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen vernietigd worden en kunnen aanwezige dieren gedood en/of verwond worden. Ook kan verstoring optreden.	Ja
Poelkikker, heikikker en boomkikker	Bij werkzaamheden in het terrein kan landhabitat en voortplantingswateren (tijdelijk) vernietigd en/of beschadigd worden. Ook kan er verstoring optreden voor de poelkikker, heikikker en/of boomkikker en kunnen aanwezige dieren gedood en/of verwond worden.	Ja
Kamsalamander	Bij werkzaamheden in het terrein kan landhabitat en voortplantingswateren (tijdelijk) vernietigd en/of beschadigd worden. Ook kan er verstoring optreden voor de kamsalamander en kunnen aanwezige dieren gedood en/of verwond worden.	Ja
Algemene grondgebonden zoogdieren	Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van algemene grondgebonden zoogdieren vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Algemene amfibieën	Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van algemene amfibieënsoorten vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja

3.1.4 Toetsing

3.1.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

In onderstaande tabel is per soortgroep opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort. Er geldt binnen de provincie Drenthe een vrijstelling voor de binnen het plangebied algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën, zie bijlage B. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, zie verder in mitigerende maatregelen in paragraaf 3.1.3.

Tabel 3. Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/ soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest
Habitatrichtlijnsoorten	Vleermuizen, boomkikker, heikikker, poelkikker, kamsalamander
Andere soorten zonder vrijstelling	Levendbarende hagedis, ringslang, hazelworm
Andere soorten met vrijstelling	Algemene grondgebonden zoogdieren, algemene amfibieën

Er geldt binnen de provincie Drenthe een vrijstelling voor de binnen het plangebied algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën, zie bijlage B. Deze zijn hieronder daarom niet meegenomen. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, zie verder in mitigerende maatregelen in paragraaf 3.1.5.1.

3.1.4.2 Overtreding verbodsbepalingen

In de onderstaande tabellen is per soortgroep, op basis van de effectbeschrijving in paragraaf 3.1.3 aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomsten van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de volgende paragraaf.

Tabel 4. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten	X	X		X	Werkzaamheden in het broedseizoen.

Het is verboden om:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

Lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Tabel 5. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Vleermuizen	X	X		X	Kappen van bomen met geschikte holtes en gebruik van verlichting bij de werkzaamheden.

Heikikker	X	X	X	Werkzaamheden in de watergangen en landhabitat
Poelkikker	X	X	X	Werkzaamheden in de watergangen en landhabitat
Boomkikker	X	X	X	Werkzaamheden in de watergangen en landhabitat
Kamsalamander	X	X	X	Werkzaamheden in de watergangen en landhabitat

Het is verboden om:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Tabel 6. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 ten aanzien van andere soorten.

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Hazelworm	X	X		Bij werkzaamheden in het plangebied (met name langs de oostkant en zuidkant)
Levendbarende hagedis	X	X		Bij werkzaamheden in het plangebied (met name langs de oostkant en zuidkant)
Ringslang	X	X		Bij werkzaamheden in het gehele plangebied

Het is verboden om:

a: opzettelijk te doden of te vangen;

b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen

c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

3.1.5 Vervolg

In deze paragraaf zijn een aantal vervolgstappen beschreven. Het gaat hierbij om mitigerende maatregelen waarvan al bekend is dat deze genomen moeten worden, soortgericht onderzoek waar mogelijk maatregelen uit volgen, en zorgplichtmaatregelen.

3.1.5.1 Mitigerende maatregelen

Broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten

- De werkzaamheden dienen, daar waar mogelijk, uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen.
- Indien dat niet mogelijk is dienen de volgende stappen genomen te worden:
 - Een ecoloog checkt voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied op broedende vogels.
 - Voorafgaand aan het broedseizoen dienen onderstaande maatregelen genomen te worden:
 - Plaats linten verspreid in het plangebied.
 - Indien nodig afwerende maatregelen zoals roofvogelvliegers.
 - Maaien van vegetatie en korthouden gedurende de werkzaamheden.
 - Bij geen broedende vogels kunnen werkzaamheden doorgang vinden. In dat geval dient het plangebied elke week gecontroleerd te worden op broedende vogels.
 - Bij broedende vogels dient op de betreffende locatie gewacht te worden tot de jonge vogels zijn uitgevlogen of het nest hebben verlaten.

Vleermuizen

- Gebruik bij de werkzaamheden geen verlichting in de periode maart t/m november tussen zonsondergang en zonsopkomst
- Indien dit niet mogelijk is dienen de volgende maatregelen genomen te worden:
 - Voorkom verlichting richting bosschages rondom het plangebied
 - Gebruik vleermuisvriendelijke verlichting
 - Het verlichtingsplan dient goedgekeurd te worden door een ter zake kundige ecooloog

Zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige planten en dieren moet worden omgegaan. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens aanleg.
- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting van het water af. Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden en worden ze niet het water ingejaagd zodat ze verdrinken.
- Tijdens de werkzaamheden geldt de algemene zorgplicht waarbij continu wordt gelet op aanwezigheid van planten en dieren. Bij het aantreffen van dieren en planten wordt voorkomen dat deze gedood, verwond of onnodig aangetast worden. Indien schade niet kan worden vermeden, wordt de ecologisch deskundige ingelicht.
- Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring optreedt.
- Werkgebieden en werkpaden worden zo klein mogelijk gehouden

3.1.5.2 Soortgericht onderzoek

Op basis van de quickscan kan de aanwezigheid van een aantal beschermde soorten niet worden uitgesloten. Omdat bij uitvoering van de werkzaamheden sprake kan zijn van overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd voordat beoordeeld kan worden of negatieve effecten uitgesloten kunnen worden en welke maatregelen noodzakelijk zijn.

Het soortgericht veldonderzoek dient als volgt uitgevoerd te worden:

Vleermuizen

Indien er bosschages langs Vledder Aa gekapt worden, dienen onderstaande vervolgstappen uitgevoerd te worden:

- Er dient een aanvullend veldbezoek plaats te vinden om eventuele holtes te controleren op geschiktheid. Dit dient met een endoscoop te gebeuren.
- Mocht uit het tweede veldbezoek blijken dat holtes geschikt zijn, of als holtes niet te inspecteren zijn, dan dient vervolgonderzoek plaats te vinden:
 - 2 veldbezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli (zomer- en kraamverblijfplaatsen)
 - 2 veldbezoeken in de periode 15 augustus t/m 1 oktober (balts- en paarverblijfplaatsen)
 - Tussen deze veldbezoeken dient minimaal 10 dagen te zitten
 - Het onderzoeksgebied moet tijdens het veldbezoek te overzien zijn. Dit betekent dat het plangebied moet worden opgedeeld in meerdere onderzoeksgebieden.

Kamsalamander

Voor de kamsalamander wordt onderzoek doormiddel van een schepnet uitgevoerd:

- 2 tot 4 veldbezoeken in de periode april t/m augustus;
- Tussen de veldbezoeken zit minimaal 20 dagen;
- Weersomstandigheden dienen gunstig te zijn (windstil water);
- Onderzoeken kunnen mogelijk gecombineerd worden met andere onderzoeken naar amfibieën.

Boomkikker

- 2 veldbezoeken in de periode half april t/m mei;
- Tussen de veldbezoeken zit minimaal 10 dagen;
- De veldbezoeken dienen bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd te worden (warm, vochtig weer);

- De veldbezoeken dienen plaats te vinden in de periode van een half uur voor zonsondergang tot 00.00 uur;
- De onderzoeken kunnen mogelijk gecombineerd worden met andere onderzoeken naar amfibieën.

Poelkikker

- 2 veldbezoeken in de periode mei - juni;
- Tussen de veldbezoeken zit minimaal 10 dagen;
- De veldbezoeken bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd te worden (warme, vochtige avonden);
- De veldbezoeken dienen plaats te vinden vanaf één uur voor zonsondergang;
- De onderzoeken kunnen mogelijk gecombineerd worden met andere onderzoeken naar amfibieën.

Heikikker

- 2 veldbezoeken in de periode eind februari - begin april
 - De exacte periode dient door een ecologische deskundige bepaald te worden (i.v.m. wisselende start van het voortplantingsseizoen);
- Het aantal dagen tussen de bezoeken dient door de ecologische deskundige bepaald te worden;
- Het veldbezoek dient bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd te worden (weinig wind, relatief warme nacht);
- De veldbezoeken dienen een half uur voor zonsondergang te starten.

Levendbarende hagedis

- 3 veldbezoeken in de periode half april t/m september (bij voorkeur in periode half april t/m mei of september/augustus);
- Tussen het eerste en laatste veldbezoek zit minimaal 1 maand;
- Bij het veldonderzoek dienen reptielenplaatjes geplaatst te worden op geschikte locaties door het gebied;
- De veldbezoeken dienen bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd te worden (zonnig - half bewolkt weer, 12 - 20 °C);
- De veldbezoeken kunnen gecombineerd worden met onderzoeken naar andere reptielen (ringslang, adder en mogelijk hazelworm)

Ringslang

- 4 veldbezoeken in de periode april t/m september (bij voorkeur in de periode april t/m mei of september/augustus);
- Tussen het eerste en laatste veldbezoek zit minimaal 1 maand;
- Bij het veldonderzoek dienen reptielenplaatjes geplaatst te worden op geschikte locaties door het gebied;
- De veldbezoeken dienen bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd te worden (zonnig - half bewolkt weer, waarbij temperatuur nog niet te hoog is of warme dag na koude periode);
- De veldbezoeken kunnen gecombineerd worden met onderzoeken naar andere reptielen (Levendbarende hagedis en mogelijk hazelworm).

Hazelworm

- 4 veldbezoeken in de periode juni t/m september;
- Tussen het eerste en laatste veldbezoek zit minimaal 1 maand;
- Bij dit veldbezoek dienen platen geplaatst te worden welke minimaal 1 maand voor de veldbezoeken geplaatst dienen te worden;
- De veldbezoeken dienen bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd te worden (zonnig - half bewolkt weer, waarbij de temperatuur nog niet te hoog is of warme dag na koude periode);
- De veldbezoeken kunnen mogelijk gecombineerd worden met onderzoeken naar andere reptielen.

3.1.6 Conclusie

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden op algemene broedvogels, vleermuizen, ringslang, levendbarende hagedis, hazelworm, poelkikker, heikikker, boomkikker en kamsalamander. Ten aanzien van algemene broedvogels, en vleermuizen dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Daarnaast dienen mogelijk voor vleermuizen aanvullende onderzoeken uitgevoerd te worden. Ook dient soortgericht onderzoek naar de ringslang, levendbarende hagedis, hazelworm, poelkikker, heikikker, boomkikker en kamsalamander uitgevoerd te worden.

4 Conclusie en vervolgstappen

Soortenbescherming

Als gevolg van de voorgenumen werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden op algemene broedvogels, vleermuizen, steenmarter, boommarter.

Algemene broedvogels

Indien in het broedseizoen gewerkt wordt is er (mogelijk) sprake van overtreding op de Wnb ten aanzien van artikel 3.1 lid 1, lid 2 en lid 4. Overtreding kan voorkomen worden door te werken buiten het broedseizoen of het nemen van mitigerende maatregelen, zie paragraaf 3.2.5.1.

Vleermuizen

Als bomen met geschikte holtes worden gekapt kan overtreding optreden van artikel 3.5 lid 1 en 2. Er dient een tweede veldbezoek plaats te vinden om de resterende holte te controleren op geschiktheid. Indien deze holte geschikt is dient soortgericht onderzoek plaats te vinden, zie paragraaf 3.2.5.2.

Als gebruik gemaakt wordt van verlichting bij de werkzaamheden na zonsopgang en voor zonsondergang (in de periode maart t/m november) en als de nieuwe permanente verlichting gericht is op gebouwen en bomen kan overtreding optreden van artikel 3.5 lid 2. Overtreding kan voorkomen worden door mitigerende maatregelen, zie paragraaf 3.2.5.1.

Reptielen

In het plangebied dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden naar de levendbarende hagedis, ringslang en hazelworm. Enkele rondes van deze soorten kunnen worden gecombineerd. Ten tijde van schrijven is het onderzoek reeds opgestart.

Amfibieën

In het plangebied dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden naar de poelkikker, heikikker, boomkikker en kamsalamander. Ten tijde van schrijven is het onderzoek naar de heikikker uitgevoerd. De onderzoeksrondes naar de kamsalamander en boomkikker zijn reeds opgestart.

Bijlage A Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Soortenbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

Zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn (artikel 1.11, lid 1). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden (artikel 1.11, lid 2). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd (artikel 1.11, lid 3).

Categorieën

De wet onderscheidt drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn, ook wel Vogelrichtlijnsoorten genoemd (Wnb §3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn, ook wel Habitatrichtlijnsoorten genoemd (Wnb §3.2)
- Andere soorten (Wnb §3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd (artikel 3.1 lid 1).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in (artikel 3.5 lid 1):

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn;

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in (artikel 3.5, lid 5):

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb §3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet (artikel 3.10, lid 1 onder a en c).

Verbodsbepalingen

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om (artikel 3.1):

- in het wild levende vogels te doden of te vangen (lid 1).
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (lid 2).
- eieren te rapen en deze onder zich te hebben (lid 3).
- opzettelijk te storen (lid 4), tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (lid 5).

Voor Habitatrichtlijnsoorten is het verboden om (artikel 3.5):

- in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (lid 1).
- opzettelijk te verstoren (lid 2).
- eieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen (lid 3).
- de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen (lid 4).
- planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen (lid 5).

Voor Andere soorten is het verboden om (artikel 3.10, lid 1):

- in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen (onderdeel a);
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen (onderdeel b).
- vaatplanten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen (onderdeel c).

Hierboven is voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten aangegeven dat verstoring niet is toegestaan. Niet iedere verstoring in het kader van de wet is relevant is. Het moet gaan om verstoring die voor soorten in potentie wezenlijke gevolgen heeft. Een tijdelijke verandering van gedrag valt hier niet zonder meer over. Zie voor meer informatie het volgende tekstkader.

Juridisch kader verstoring beschermde soorten

Niet iedere toename van verstoringsbronnen leidt tot een daadwerkelijk effect dat in het kader van de wet is voorzien als verstoring. Voor een individu dat sprake is van opzettelijke verstoring als niet in de directe omgeving (tijdelijk) uitwijkmogelijkheden voor handen zijn en de functionaliteit van het leefgebied door verstoring wordt aangetast. Dit si verschillende keren bevestigd door de Raad van State. Hieronder staan twee delen van uitspraken waarin dit bevestigd is:

ECLI:NL:RVS:2009:BI3701: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 21 november 2007 in zaak nr. 200607283/1) geldt als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving, moet worden aangemerkt als een opzettelijke verontrusting in de zin van artikel 10 van de Ffw."

ECLI:NL:RVS:2020:1125: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 23 juni 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BM8836), geldt bij de uitleg van artikel 10 van de Flora- en faunawet als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving een opzettelijke verontrusting is in de zin van die bepaling. Het tijdelijk (doen) wegvluchten voor werkzaamheden naar een rustiger plek kan niet worden aangemerkt als opzettelijke verontrusting in de zin van deze bepaling. De Afdeling volgt deze interpretatie eveneens ten aanzien van het in het vierde lid van artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb neergelegde verbod van opzettelijke storing."

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragcode (artikel 3.31, lid 1). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van LNV kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (artikel 3.3, lid 2-4; artikel 3.8, lid 2-5; artikel 3.10, lid 2). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van LNV en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. De provincie Drenthe heeft een vrijstelling verleend voor de volgende soorten:

Zoogdieren

- Aardmuis
- Bosmuis
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Rosse woelmuis
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Amfibieën

- Bastaardkikker
- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden (artikel 3.3 lid 1 en 3; artikel 3.8 lid 1 en 3; artikel 3.10 lid 2). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per beschermingscategorie:

Voor Vogelrichtlijnsoorten moet voor een ontheffing worden voldaan aan de volgende voorwaarden (artikel 3.3, lid 4):

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (onderdeel a).
- het project is nodig (onderdeel b):
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (onderdeel c).

Voor Habitatrichtlijnsoorten moet voor een ontheffing worden voldaan aan de volgende voorwaarden (artikel 3.7, lid 5):

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (onderdeel a).
- het project is nodig (onderdeel b):
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, reproductie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (onderdeel c).

Voor Andere soorten geldt in aanvulling op alle voorwaarden voor Habitatrichtlijnsoorten ook dat het project nodig is voor één of meerder van de aanvullende wettelijke belangen (artikel 3.10, lid 2):

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde (onderdeel a).
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen (onderdeel b).
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden (onderdeel c).

- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren (onderdeel d).
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw (onderdeel e).
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer (onderdeel f).
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied (onderdeel g).
- in het algemeen belang (onderdeel h).
- bestendig gebruik (onderdeel i).

Geen andere bevredigende oplossing betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Colofon

QUICKSCAN NATUURWETGEVING
VLEDDER AA

KLANT

5.1.2e

AUTEUR

5.1.2e

DATUM

6 juli 2023

STATUS

Concept

GECONTROLEERD DOOR

5.1.2e

AdviseurEcologie

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende ontwerp- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij helpen onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Wij zijn met 36.000 mensen actief die in ruim zeventig landen meer dan €4,2 miljard aan omzet genereren. Wij helpen UN-Habitat met onze mensen, die kennis en expertise leveren om de moeilijke leefomstandigheden te verbeteren in gebieden die lijden onder de gevolgen van klimaatverandering.

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland

T 5.1.2e

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[Arcadis](#)

[arcadis_nl](#)

[ArcadisNetherlands](#)

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 4, 6, 8, 11, 28, 29